

№ 2070

Görüşler

ADANA HAKEMİ

ATATÜRK PARKINDAN
BİR GÖRÜNÜŞ

MART 1941 SAYI: 33

Görüşler

ADANA HAKEVİ

TARAFINDAN ÇIKARILIR
AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

MART 1941

SAYI: 33

İÇİNDEKİLER

Resim Sergisi	Vahide Birken
Bir Minos Kızı (Şiir)	Hamid Salih Ayyub
Anadolu'nun ilk tarih devrine giriş	Osman Sümer
Bir Türü (Şiir)	Salâhattin Sepici
Trabzon ve Neticeleri	Dr. İzzet Bilgür
İçindeyim Baharı (Şiir)	Bekir Sayın
Ramazanogulları Türbesi	Naci Kum
Mektup (Şiir)	Süleyman Şahin Tar
Zehirli Kucak (Tenkid)	Cemal Oğuz Öcal
Dualardan	Rasim Göknel
Demir Ali	M. Emin Onur
Yayla Dumani (Şiir)	Hüseyin Kalaba
Akıncılar	Ziya Hazer
Cimnastik Programı	Ferit Savul Tekeli
Zevk Biziz	Kemal Güner
Şiran ve Köyleri (Folklor)	Cemal Oğuz Öcal
Hayal (Şiir)	Hilmi Artan
Bir mecmua ve bir tenkid	Kemal Sadık
Yurddağ	Ulusal Ekonomi kurumu
Çünkü Sen..	Şahap Rıza Toy
Evimizde Seçim
Sonbahar	Recai Diblan
Evimizin Faaliyeti
Dergiler

Resim Sergisi, Eser ve Tenkid

Yazan : VAHİDE BİRKEN

San'atın okutacağı ve san'atkârın yol göstereceği mek-teplerin en başında müzeler ve sergiler gelir. Şu farkla ki : Mü-zelere san'at eseri olmayıp yalnız tarihi kıymeti olan eserler de konulabilir, ve daimidir. Sergiler ise, ancak muayyen bir zaman için teşhîr edilir. Ve orada ancak san'at eserleri yer alabilir.

O, her zaman yenilik ister. Bir içporta eşyası gibi, tez-gâhın üzerinde aynı şeyler görülürse o zaman bir hareketi değil bir uykuyu gösterir. Şu halde, sergide daima bir yenilik ve san'at hareketi beklenmelidir. Ve orada, san'atkârın teknik ha-tası değil, kabul ettiği ekol, görüş, ve düşüncüleri göze çarpma-lıdır ki sergiden beklenen netice elde edilebilsin.

Sergide teşhîr edilecek eserlerin muhakkak ki bir takım vasıfları olması lazımdır.

Evvelâ : San'atkârın kabul etmiş olduğu ekol'e ait hiç bir teknik ve desen hatası katiyen bulunmamakla beraber eser or-jinal (kendi görüş ve çalışması neticesi meydana gelen eser) olacaktır.

İkinci olarak : San'atkârın görüş ve heyecanını seyircile-rinde uyandıracaktır. San'atkâr bunu telkîn için, fırçasında

...kendi kâhinde Bunda muvaffak olduğu gün, çalışması esere
...gibi olur. Ve sergi onun yeridir.

San'atî eserin ve oluşunu hakkile kavrayamayan bir
...ki bu sergilerle renkle hatta dolu tablolarına eser yarat-
...nın bu esere şekle etmek ister ve filtre olarak ta ressam ünvanı-
...ki sergilerde şahısları ve kâhler gülünç mevkîe düşeceği, her
...nın kolaylıkla kavrayabileceği bir sergidir. San'at eserinin üze-
...nâk tablo sanat ve ifade münakaşası yapılır. Milliyet münaka-
...na bu sergilerde

...ki bu sergilerde milliyet yoktur, san'atkârın milliyeti var-
...ki bu sergilerde sergisiyle seçmekte daima serbesttir. İsterse
...ki sergilerde ve hareketleri tercih eder. İsterse kendini ta-
...ki sergilerde kendi. Bu onun ihtiyaç his ettiği arzularına
...ki bu sergilerde haklarını değildir. Hangi yolu
...ki sergilerde kendi. Kendi ki karşısına koyduğu tablo san'at e-
...ki bu sergilerde. Yalnız milliyetini gözeleceğim, diye şah-
...ki sergilerde bir sergisi. Bilmelidir ki yaratıcılık tamamen
...ki sergilerde sergilerde. Onda kalan şey boyacılıktan ibaret-
...ki sergilerde san'atkârın sergisiyle şey yaratıcılıktır. Çalışacak
...ki sergilerde, evvelâ kendi bunu bulacak, kendi şahsiyetini ese-
...ki sergilerde ve kendisi sonra karşındakilere milliyet hissini
...ki sergilerde, iş on milliyetli mevzularına seçecektir.

Milliyet her ne yüce ve kutsî bir histir. Hiç bir san'at-
...ki sergilerde sergisiyle. İnanmamız eserlerinde alak bulak renkler,
...ki sergilerde sergilerde sergilerde yazılar, boşuk cümleler, ruhsuz
...ki sergilerde ve sergilerde sergilerde o temiz hissi gülünçleştirmeğe pe-
...ki sergilerde sergilerde sergilerde. Milliyet telkinini sergisiyle yüklenmiş
...ki sergilerde bir sergisi olamaz, bir varlık, bir şahıslar olmalıdır.
...ki sergilerde bir sergisi sergisiyle sergisiyle kadar eser teşhir etmeye-
...ki sergilerde hatta sergilerde sergisiyle gülünebilir. Çünkü san'atkâr ben bi-
...ki sergilerde sergisiyle sergisiyle. Ovan iddiası ancak, bir şey daha
...ki sergilerde, bir şey daha öğrenenim, bir heyecan yaratan varlığa
...ki sergilerde sergisiyle sergisiyle. Yoksa :

Anlayın kim ki? Ben her ferçamla kirlettiğim teva'imî or-
...ki sergilerde. Ve benim san'atkâr olduğuma inanırlar. Ben de
...ki sergilerde eser vermiş olurum zihniyeti değildir. San'atkâr, evvelâ
...ki sergilerde kendine inancaktır. Etrafını kendine inandırmak için atacağı a-
...ki sergilerde dim nihayet sükse düşünlüğünden ibaret kahr ki bu bir san'at-
...ki sergilerde kârın tenezzül etmeyeceği bir hareket olmalıdır. Ve ancak, ese-
...ki sergilerde rinde evvelâ kendini tatmin etmelidir ki onunla etrafında uyan-
...ki sergilerde dirmek istiyeyeceği san'at ve heyecan âlemini yaratabilsin ve ser-
...ki sergilerde gilerde yer alabilsin.

Ortaya konulan her hangi bir eser üzerindeki konuşmaya gelince: Bu, anlayan anlamayan herkesin hakkıdır. O halde tenkid izah etmemiz lüzum gelirse şöyle diyebiliriz.

Tenkid : Düşünce halinden görülebilir, okunur, ve dinlenir bir hale getirilen, her hangi bir mevzuun, tesiri karşısında kalan bir insanın, müsbet veya menfi, kendi düşünüş ve görüşlerine göre verdiği hükmü ortaya koyması demektir.

Şu var ki : Tenkid edeceği mevzu hakkında ma'ûmatı olmayıp ondan anlamayan bir insan, edinmiş olduğu bir iki fikir üzerine söyleyeceği sözlerle kendini müşkül mevkie sokarak etrafını güldürür. Halbuki o hususta bir söz söyleyebilecek salâhiyete sahip olan kimseler ise çekinmeden konuşabilirler, çünkü tenkidlerini bilerek ve anlayarak yapıyorlar. Onlarla münakaşa, ancak fikirlerinin ve görüşlerinin aksini isbatla olabilir.

— Sen bilmiyorsun, ve yahut,—sen yapmıyorsun, gibi u-
lorta sözlerle tenkidleri karşılamak nihayet tenkidi kabul et-
mekten başka bir şey ifade etmez.

Konuşabilen bir insanın her mevzu üzerinde kendi zevk ve görüşüne göre müsbet veya menfi fikirlerini söylemesi onun sahip olduğu hürriyetlerdendir. Binaenaleyh, maruz kalmaması istenilmeyen hitaplar veya tenkidler karşısında, bulunmamak için onları evvelden düşünüp karşılaşmamak ve yahut karşılaştığı zaman kendini müdafa edebilecek tedbirlerin alınması lüzumdur. Bunun için de evvelâ insanın kendi kendini tanıması lüzumdur. Aksi takdirde daima kendini müdafaada aciz kalacağı muhakkaktır.

Bu hususta bir müsaadekârlık tarafı icabediyorsa bunu daima karşımızdakine karşı açık bırakıp kendimize karşı kapamamız lüzum geldiğini unutmamak elzemdir.

Eser diye besim her şeyi dinletmek, göstermek ve yazmak hakkındır. O görsün, dinlesin, okusun ve sussun denürse yanlış yoldan gidilmiş olur.

Her hangi bir insana bu ortaya koyacağım eser üzerinde her şeyi söyletebilir. Binaenaleyh bu sözlerin sarfından bir tesir duyacaksam bunu ortaya koymamalıyım. Onu söylemekten men etmek hakkım değildir. Fakat kendimi bunları ortaya koymaktan men edebilirim. Yahut ben kendimden eminim. Bunun için söylenecek sözlerin hiç kıymeti yoktur. Çünkü kendimi veya eserimi müdafa edecek kuvvete malikim diye düşünmesi icabeder.

Ve ancak o zaman, iyiyi evvelâ kendiniz tanıyacak ve sonra da herkese tanıtmış olacağız ki, san'atın ve insanlığın beklediği budur.

Bir Minos Kızı

Halkat beni çekti yine derine
Altın vazolarında
Bir Minos kızının
Tılsımlı kirpiklerine

Yeşil rüyalar için
Uyuda topraklar
Bâhâr yerine.

Ve yeni dünyalar için
Denizlerden doğacak
Bir isim verdi rüzgâr.

Bir gün duyacaksın
Belki okuyacaksın
Kitaplarında adını,
Ve bulacaksın deli mısralarında,
Dudaklarının tadını.

Eteklerinde sular
Başında bulutlar kaynaşır.
Benim adam seni taşır.

İşığı altında gecenin
Ve bu maviliklerde senin
Adın bir sedeftir.

Ve hatıran bu hayal âleminin
Masaheada bir gemidir.
Ve bu esatirden geminin
Seni taşımak demidir.

Sende sular
Göksünde martılar oynar
Köpüklerin kızı.
Seni kınalı topraklar taşır.

Hamid Salih ASYALI

Anadolunun İlk Tariî Devirlerine Giriş

Yazan : OSMAN SÖMER

Anadolu binlerce yıl Asya ile Avrupa arasında kavimlerin, dolayısıyla onların kültürlerinin mübadelesine sahne olmuş en eski medenî bir ülkedir. Bundan Anadolu'nun kendine has eski kültürünün ve tarihteki rolünün kıymetsizliği anlaşılmasın. Onun mübadeleye vaasta oluşunu sırf coğrafi vaziyetinin ehemmiyetinde aramaktır. Tarihten evvelki zamanlarda ve tarihin bütün çağlarında bu ülkeye göçen, gerek daha eski Türklerden ve gerekse başka asullardan olan kavimler burada yerleştikten sonra pek çabuk yerli halk ve onların kültürleriyle kaynaşmışlardır. Bu sırf Anadolu kültürünün eskilik ve özülüğünün bir neticesidir.

Anadolu'nun muhtelif yerlerinde medeniyet tarihinin seyri en iptidai seviyeden itibaren tetkik edilebilir. Veyahut da aksine olarak yüksek kültürden tabaka tabaka inerek mençelere ve ilk kaynaklara kadar ulaşılabılır. Esasen her şeyin aşını, ilk ve öz varlığını araştırmak insanın en hâkim bir tecessüsüdür. İşte en eski devirlere ait tetkikat bu beşerî temayülün bir eseri olarak son yüz yıllar zarfında çok ilerlemiş ve dünya tarihini en eski çağlardan itibaren aydınlatmak muhtelif ilimlerin gayesi olmuştur. Bu muhtelif ilim şubelerinin en belli başlıları Préhistoire ve Arkeoloji'dir. Bunların gayeleri netice itibarıyla dünya medeniyet tarihine hizmetten ibarettir. Şu halde bu bilgilere ait esaslar tarihin şümül dairesini ve ehemmiyetini açıkça tebarüz ettirir.

Préhistoire; insanın üçüncü zamanın sonu ile dördüncü zamanın bedayetinde diğer memeli hayvanlar arasından temayüz ederek ayrıldığı; kat'i tayin edilemeyen devirden, medeniyet ve kültür vasıtalarına kavuştuğu devre kadarki tarihidir. Mahallerinde tetkik ve tesbit edilen bu Prehistorik vak'alar şüphesiz beşer Paleontolojisi ve Antropolojisi müvazidir. Bunlara ait vesikalar nekadardır, nekadardır basit olurlarsa olsunlar yine derece derece yükselerek daha esassı bir şekilde tetkik edilebilen kıymetli ve bariz vesikalar ayanına yükseltilirler.

Şimdiye kadar Anadolu'nun tesbit edilebilen Prehistorik istasyonlar meyânında hem Paleolitik hem de Kalkolitik devre ait olanları vardır. Malatya civarındaki Adıyaman ile Ankara civarındaki Etiyokuşu ve Gâvurkale Paleolitik birer istasyondur. Etiyokuşu aynı zamanda Ahlatlı belle birlikte Ankara civarında birer mühim Bakırçağı istasyonunu teşkil eder. Orta Anadolu'nun Alacahöyük Alişar ve Boğanköy ile cenubî Anadolu'nun Tarsus ve Gaziantep civarı da Bakırçağı istasyonları meyânındadır. Afyonkarahisar civarındaki Kusura ile Truva'daki Kumtepede de Bakırçağı bulunmuştur. Suf istasyonlarının ismini anlamakla da anlaşıyor ki bilhassa merkezi ve cenubî Anadolu'nun Prehistorik devirlere ait kütür istasyonları bulunmaktadırlar.

Tarihin diğer mühim bir yardımcısı olan Arkeoloji bu günün en eski çağlarına ait bir bilgidir. Daha şumullü olarak birer matrisinin göze kavranabilen kısımlarına kadar gidiştir. Bütün bunlardan tarihle olan münasebetini çıkarmak gayet basittir. Hatta tarihle aralarında mahiyet farkı bile yoktur. Arkeolojinin mevzuu olan mazideki insanların göze görünebilen metrukât ve bir emek neticesi yapılmış herhangi bir şeyi gayet basit ve kıymetsiz olabilir. Fakat bu vesikalar bir Arkeoloğ'un elinde icabında en kıymetli bir haziirden farkuz olurlar. Şüphesiz Arkeoloğ için birinci derecede en kıymetli vesika yazılı eserlerdir. Yıllarca devam eden üzücü ve yıpratıcı mesaisi neticesinde çalıştığı sahaya ve kazdığı tabakaların devrine ait hiç bir yazılı vesikaya tesadüf edemiyen bir arkeoloğ kendini ne kadar bedbaht kabul etse hâkkidir. Zira yazılı eserler veya mustakil kitabeler o hafriyat yerinin siyasi, içtimai, iktisadi, dini ve daha bir çok hususiyetlerini ifşa eden çok kıymetli birer varlıklardır. Bu noktada için içine bir de eski dilcilik katılmış oluyor. Esasen Arkeoloğla Dilci aynı sahada çalıştıkları zaman birbirlerini tamamlamakla mükellef; tarihe hizmet eden iki işçi vaziyetindedirler. Birisi kazmayı yapar; neticede kazı sahasını, bulduğu eserleri tasnif ve tetkik eder. Diğer yazılı kitabeler üzerinde çalışır, onları çözümler esass neticelere ulaştır. İşte hakiki tarih bundan sonra yazılabilir. Anadolu'nun en eski arkeoloğik hafriyat yeri Truva ile orta Anadolu'nun Eti'lerin merkezi olan Boğanköy'dür. Şimdi burada Türkiye'deki hafriyatın bir tarihçesini yapacak değilim. Yalnız kısaca söyleyeyim ki Cumhuriyet'ten evvel Anadolu'da yapılmış başka hafriyat yoktur. Ancak Cumhuriyet'ten sonra yine orta Anadolu'da Alişarhöyük'te, daha sonra-

ları Türk Tarih Kurumu adına Alacahöyükte, Trakya'da esaslı kazı ve tetkikler yapılmış ve halâ da devam edilmektedir. Bunlara Kayseri civarında Kültepe'de ve cenubi Anadolu'da Tar-sus'ta yapılanlarla garbi Anadolu'dakileri ilâve ederek aşağı yukarı Türkiye'deki hafriyat şahslarını yalnız isimlerini anmakla göâden geçirmiş oluruz.

Prehistorik malzemelere, arkeolojik tetkiklere dayanarak yapılan tarihî tetkikatte yıl rakamla gösterilemeyen en eski devirlere kadar inmek mümkündür. Fakat eski tarihe ait esas hususiyet arkeolojik mahsüllerin mütalâhasından sonra edinilen fikir üzerine onların yazılarına nüfuz ile bağlar. Bu şekilde elde edilen neticelerden kat'iyen emin olabiliriz. Bundan dünya kültürünün ilk esas merkezi sayılan Mezopotamya'da yazı çok eskiden başlamış olmasına rağmen en hakikî hususiyetine ancak milâttan evvel 2000 yıllarında nüfuz edilmeğe başlanmıştır. Bu da pek iyi okunabilen Babil çivi yazısıdır. Milâttan evvelki eski devirlerin Önasya sahasında bir hususiyetini teşkil eden bu çivi yazısının esas mevcudu Sümerlilerdir. Sümerlilerin yüksek fikirli mahsul ve hizmeti medeniyetlerinin bir eseri olan bu yazı sonradan Akad, Babil, Asur ve Anadolu'ya kadar yayılarak muhtelif dillerin ilâde vastası olmuştur. Şuhalde Mezopotamya yazılı devrini 3000 yıllarına kadar ulaştırabiliriz. Yazı ile bağıyan hakikî tarihî devir Anadolu'da daha sonradır. Bize Anadolu'yu anlatan en eski yazılar Eti çivi yazılarıdır. Yine bunların da en eskisi 1800 den daha evvel değildir. Önasya'ya dahil Suriye ve Palâstin'de ise yazılı tarih devresine giriş daha sonradır.

İşte hakikî tarih tetkikatında, bilhassa Anadolu'nun ilk ve öz tarih araştırmalarının esas olabilecek hususiyetleri umumi olarak kısa fakat toplu bir halde izah etmiş bulunuyoruz.

Osman Sömer

Bir TürLü....

Her sabah bahçede suna boyluma
Görmesem bir türLü, görsem bir türLü..
Ele, avuca sığmaz göcem huyluma
Yermesem bir türLü, yersem bir türLü...

Uçuşun saçınan ipek telleri
Göksünde yetirmiş penbe gülleri
Değmeden onlara hoyrat elleri
Dermesem bir türLü, dersem bir türLü...

Akşamın gölgesi düşüp havuza
Sular gör kırparken aya yıldıza
Gönlümün sırrına o ıcttan kıza
Vermesem bir türLü, versem bir türLü...

Kapıldın Salâh bir aşk oyununa
Vebalı, günahı onun boynuna
Bir gece sessizce sıcak koynuna
Girmesem bir türLü, girsem bir türLü...

SALÂHATTIN SEPİCİ

OKUYUCULARIMIZA,

Memleketimizin her köşesini alâkadar eden Folklor Tetkikleri, San'at Tenkitleri, Güzel Şiirler ve emsali yazılar için "Görüşler,, in sahifeleri her zaman açıktır.

Yazılarını: ("Görüşler,, Mecmuası yazı işleri müdürlüğü — Adana Halkevi) ne gönderilmesi rica olunur. "Görüşler,,

Trahom ve Neticeleri

— 2 —

Yazan : Dr. İZZET BİLGER

Adana Trahom Hastane
ve Dispanser Başhekimii

Trahom hemen dünyanın her tarafında mevcuttur. Son yapılan hesabata nazaran Kürelerde yüz milyon trahomlu olduğu anlaşılmıştır. Bu rakam dünyada mevcut insanların onbeşte birine tekabül eder. Garpten Şarka doğru gidildikte müsabinin gittikçe arttığı görülür. Asıl memba olan Şimali Afrika, Suriye ve Irak'tan başka Rusya'da dahi oldukça miktarda fazladır.

Trahom pislik ve cehalet hastalığıdır. Cahil ve kalabalık insanlar arasında büyük trahom salgınları görülmüştür. Kalabalık, muhaceret, fakirlik trahomun artmasına sebebiyet verir. Son umumi harp Trahomun yeniden her tarafa yayılmasına sebep olmuştur. İhtiyar küresin beş kat'ası halkının birbirile boğuşması trahomun yüzünü güldürmüş ve yeni yeni salgınlara yol açmıştır.

Memleketimize bu hastalık senelerdenberi münasebette bulunduğu Suriye, Irak ve İrlandan gelmiştir. Evvelce Mısır, Trabulusgarp ve Arabistanda memuriyet veya sair sebeplerle bulunanlar arasında tek tük vak'alar olduğu halde Umumi harpten sonra bilhassa Mısırda bulunan askerlerimizin terhisini müteakip Trahom vak'aları çoğalmıştır. Zira bu askerler Mısırdan aldıkları trahomu gittikleri yere aplatmışlardır. Cenup ve Şark Vülayetlerinde fazla olan hastalık Anadolunun diğer kısımlarında oldukça azdır.

Trahom bulacağı bir hastalık olması dolayısıyla mikrobik bir hastalıktır. Fakat bu güne kadar mikrobu henüz keşfedilmemiştir. Yapılan son tetkikat trahomluların göz kapaklarının iç zarlarındaki pütüklerin ezintisini bir takım fennî süzgeçlerden geçirerek elde ettikleri madde (Virüs) ile diğer sağlam bir insan gözünde trahom husule getirebilmişlerdir. Binaenaleyh şimdilik hastalığı yapan sebebin bu süzgeçlerden geçebilen bir Virüs olduğunu kabul etmek zarureti vardır.

— 11 —

Trahom pis, murdar yerlerde yerleşir. Orada pisu karar ve en büyük tenahgını yine böyle bakımsız yerlerde yapar. Nası haşerat soğuktan uyur ve hareketsiz kalırsa trahom da sıhhi ve temiz muhitlerde o şekilde zarar yapamaz.

Trahom temas ile geçen bir hastalıktır. Bu temas parmaklarla, havla, yastık yünü, yorgan çarşaf, kapı tokmağı, kalem ve sair bu gibi eşyalar, vasıtasile geçtiği gibi doğrudan doğruya trahomlunun gözündeki çapak ve göz yaşının sıçraması ile de vastasız olarak insana bulaşabilir. Burada bilhassa meme çocuklarının gözlerine sürülen pis sürmeye dikkati çekmek isterim. Anne yeni doğan çocuğunun gözlerine pis sürmedenlikle sürme çeker. Cahil anne bunu çocuğun gözüne trahomu sırayet ettirmemek düşünçesile yapar ve kendi tabiri ile (artık gözü pişirdiğinden.) trahomdan çekinmez. Halbuki bu zavallı anne saf cehalet ve görgüsüzlük yüzünden kendi elile masum yavrusuna trahom gibi en korkunç bir hastalığı anlaşıldığının farkına varmaz.

Trahom tozla havadan geçmez. Fakat bilhassa sıcak memleketlerde esen rüzgârların kapağın iç zarfa getirdiği tozlar orada bereler yapar. Bu bereler trahom mikrobulunun kolaylıkla yerleşmesine yardım eder. Tıpkı kanılmış bir toprağa tohumun ekilmesi gibi.

Trahomon bulaşmasında yazın çok tesadüf edilen kara sineklerin de mühim rolü vardır. Sinek yirmi dört saat kadar vücudunda mikrobu muhafaza eder. Trahomlu bir insan gözünden kalkarak sağlam bir insanın gözüne konar. Ve bir hafta sonra trahomon bu sağlam gözde meydana gelmesine sebebiyet verir.

Trahom her ırkta olabilir. Afrikada, Avrupada, Çin ve Japonyada bulunması buna bir misaldir. Her iklimde de görülebilir. Afrika gibi sıcak memleketlerde olduğu gibi Siberya gibi soğuk memleketlerde de tesadüf edilir. Keza yüksek ve müteff iklimlerde olduğu gibi çukur ve münhat arazide de olabilir. Yalnız yazın kıyın daha ziyade görülür. Zira hastalığı bulaşmasına yardım eden rüzgâr ve karasinek bu mevsimde daha ziyadedir. Zayıf, kuvvetli her insanda trahoma tesadüf edilebilir. Yalnız sıhhati muhtel ve bakımsız insanlarda trahom daha kolaylıkla yerleşir ve tedaviye inat eder. Bu hastalıkta yazın çok ehemmiyeti yoktur. Trahoma her yaştaki insan tutulabilir. Fakat kendini her türlü tehlikeden muhafazasını bilmiyen küçük yavrular

İçindeyim Baharın

Baharı, çiçekleri, renkleri orda buldum.
Güzellikler, kokular arasında kayboldum.
Küçük bir korulukta bir pınarın başında
Pınarın soğuk suyu durulurken taşında.

Tabiat ninnisini söyleşiyor yapraklar.
Latif bir çam kokusu neşrediyor topraklar.
Görünüyor gözümde bahar başka biçimde.
İçindeyim baharın, bahar benim içimde.

Bekir SAYIN

bu hastalığa daha ziyade maruzdur. İdrâk ve muhakemelerinin azlığı, bilmeden her şeye el uzatmaları, bilhassa karasineklerin bu yavrulara daha ziyade musallat olmaları trahomon en ziyade çocuklarda görülmesine sebep olmuştur. Bundan başka trahomonlu anne görgüsüzlüğü ile daha ana kucagında iken çocuğuna trahomonu bulaştırmakta en mühim bir âmil olmaktadır. Dört ile yedi yaşında, dışarıda gübre ve süpürütü yağınları üzerinde oynayan küçük çocuklar da hastalığı ehemmiyetli bir surette birbirlerine aşırlar. Hatta bazıları trahomon çocuklardaki bu fazlalığına bakarak verasetle alâkadar olabileceğini bile düşünmüşlerdir. Halbuki trahom hiç bir zaman irsi değildir. Yalnız trahomluların bir çoğunun ana kucagında trahomonlu annelerden hastalığı aldıkları bugün açık bir hakikattir. Onun için trahom mücadelesinin en büyük gayesi hastalığı menbandan kurutmak ve trahomonun anneden çocuğa bulaşmasına meydan vermemektir.

Trahom sinsi, sessiz sedasız senelerce seyreden bir hastalıktır. Bunu alaylındiren, lena ve korkunç bir şekilde sokan dışardan eklenen başka mikroplardır. Kendi kendine seyreden trahom senelerce gizli kalabilir, mühim bir ihtilâl yapmayınca hasta trahomon varlığından bile haberdar olamaz. Başlangıçta göz sulanması, hafif çapaklanma ve kapaklarda ağırlık yapar. Biraz ilerlediği zaman hasta ziyaya ve güneşe bakamaz. Sabahları kapakları yapışık kalkar. Bu hastalarda kapaklar düşük, açığı dardır.

Böyle bir hastanın muayene etmeden bile uzaktan trahomonlu olduğu anlaşılır.

— Devamı Edecek —

Uzunceminin Bah Kapısının Dizi

Ramazanogulları Türbesi

Yazan : NACI KUM

Adana Müze Müdürü

Türbe, Ulucami'ye bitişiktir. Adana şehrinde kıymetli, Ebideler kuran bu aile büyüklerinin mezarlarını ihtiva eden türbe, ilk bakışta bize Bursa'daki (Yapılı), yani Çelebi Mehmed Türbesini hatırlatır.

Türbe yüksek yarım küre şeklinde bir kubbe ile örtülür ve dört küpelidir. İçerisi, duvarların yarı beline kadar nefes izlek çinileriyle kaplıdır. Türbede yine çini kaplama sandukalardan mürekkep üç mezar vardır.

Kapıdan girince sağdan birinci mezarın cephesinde çini üzerine beyaz renkli ve ince altın yazılı kitabesi şöyledir:

هذا

مرقد شريف المرحوم المغفور

المتحاج الى رحمة الله الملك الغفور الامير خليل

ابن الامير داود ابن الامير المشهور پاشا عليه الرحمة والرضوان

قد انتقل الى القالب في الثاني والعشرون من شهر ربيع الثامن سنة ست وعشرون وتسعمائة

Bu mezar, 916 yışsın cemazülevvel ayı başlarında ölen Ramazanoglu, Davud'un oğlu Emir Halil'indir.

İkinci sanduka da birincinin aynı tarzıdadır.

Kitabesi :

هذا مرقد شريف

محمد پاشا ابن پيري پاشا ابن الامير خليل

ابن الامير داود ابن الامير الامير المشهور پاشا ابن رمضان

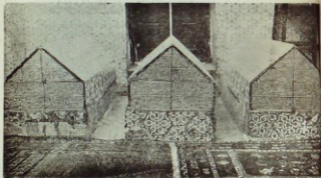
قد انتقل في واسط في القالب من شهر ربيع الثامن سنة سبع وعشرون وتسعمائة

Bu mezar 940 yılı ta Zilkade ayı ortalarında ölen, Ra-

Önfaç : Üçgenmiş İq Kopyan.

Arka : Ramazanoğulları Mezarları.

ramazanogullarından Emir İbrahim Oğlu Emir Davud oğlu Emir Halil oğlu Piri Paşanın oğlu Mehmed Şah'ındır.

Çünce İhîd de birinci ve ikincinin aynıdır.

Kitabesi :

هَذَا مَقْدَرُ شَرِيفِ
مُصَلِّي بْنِ پَرِي پَاشَا ابْنِ الْأَمِيرِ خَلِيلِ
ابْنِ الْأَمِيرِ دَاوُدِ ابْنِ الْأَمِيرِ إِبْرَاهِيمِ الْمَشْهُورِ بِبَنِّ مِضَانِ
قَدْ بَنَى هَذَا الْمَذْبَحَ الْأَخْرَسَ فِي شَهْرِ رَجَبِ سَنَةِ ثَمَانِ مِائَةٍ وَتِسْعِ عَشْرَةٍ وَتِسْعِ مِائَةٍ

Bu mezar 930 yılının Rebiyü'lâhır ayının başlarında ülmüş olan Ramazanogullarından Emir İbrahim oğlu Piri Paşanın oğlu Mustafa'nındır.

Son mezarın tarihi 959 olduğuna ve Lâhîdlerin çini kaplamalarının da birbirinin aynı olduğuna göre türbenin Emir Halil zamanında yapıldığı halde, mezar olarak sonradan çinilerle kaplandığı anlaşıyor.

Ulucami'nin garp tarafındaki kapının üzerindeki kitabeden :

948 tarihinde ve Sultan Selim'in oğlu Sultan Süleyman zamanında Halil bey oğlu Piri Paşa tarafından yaptırıldığı anlaşıyor ise de, çark tarafındaki kapı kitabesinde : Caminin temelini Halil bin Ramazan tarafından atıldığına işaret olmak

üzere (تَارِيخٌ صَحِيحٌ خَيْرًا) tarihinin elved hesabıyla 913 olduğu meydana çıkmış bulunuyor.

Ulucami minberinin cephesindeki kitabede : -Piri bin Halil bin Ramazan 926- ibaresi mahkuktur.

Bu izahlardan şu netice çıkıyor ki :

A -- Ulucami yapıtına 913 tarihinde Ramazanoglu Halil bey başlamış,

B -- İçindeki minber 926 tarihinde Halil beyin oğlu Piri tarafından kurulmuş.

C — Caminin temenlanması yine Halil bey oğlu Piel Paşa tarafından 948 de olmuştur.

D — Türbedeki mezarlar da (Piel Paşa) zamanında yaptırılmış.

E — Piel Paşanın mezarı bu türbe dahilinde değildir.

Cami dışarısındaki mezarlıkta, bir kubbe ile dört arıtlı ve yanları açık bir türbe de çini mermer kaplamalı dört mezar daha vardır.

Türbenin Bulunduğu Ulucami

Bunların hiç birisinde kitabe yoktur. Bunların Ramazanogulları ailesine mensup kadınlara ait olduğu söylenmektedir.

Gelecek yazımızda, Ramazanogulları tarihi ve aile silsilesi ile, bunların yaptırdığı diğer tarihl yapılardan bahsedeceğiz.

Mektup

VI

Çift sırma örgülü kızm
Sen benim ilk ve son azım
İlk ve son ağrım olacaksın.
Ben senin yolunda,
Sen benim yolunda
Tanrıyı bulacaksın,

•

Yıldızlı geceler,
Yıldızlı sabahlar
Ve bilmecele
Arasında

Sükûnun nağmelerinden,
Kalbimizin en gizli yerinden
Şarkılar yapacaktık. —
Şarkılar yapıp
Şarkılarımıza tapacaktık...

•

Çift sırma örgülü kızm
Sen benim ilk ve son azım
İlk ve son ağrım olacaksın.

Söleyman Şahin TAR

ZEHİRLİ KUÇAK

8 Şubat 1941 Cumartesi gecesi, Asıl sinemada Halkevi Gösterit Kolu Gençleri tarafından bir piyes oynandı : Zehirli Kuçak. Müsamere, Halkevi Sosyal Yardım Kolu çıkarına ve paralı idi.

Biz, böyle halka ibret verici güzel piyeslerin paralı olmasını doğru bulmadık.

Halkın gözünü açacak ve ahlakını yükseltecek olan bu gibi piyesler, her yerde ve paralı olarak, sık sık halka seyrettilir. Verilen temsillere, parasız olduğu için, her sınıf halk akan eder ve bol bol faydalansın. Böyle olduğu için de, istenilen neticeye tezden ulaşmak mümkün olur.

Türk birliğinin bilgi ve şefkat kaynağı olan Halkevlerimizimizin baş vazifelerinden birisi de halkı, müflük bir anne gibi, başına basmak, onu her fırsatta bilgi nuru ile aydınlatmak, ona hakiki ve öz benliğini duyurmaktır.

Adana, yurdumuzun ileri bir kültür şehridir. Ve gerek modern binası, gerekse genç ve uyanık elemanlarıyla herkesin takdirini kazanan bir Halkevi'ne sahiptir. Bu esin en çok göze batan başarısı :

1 — Memleketimizin her tarafında sevilerek okunan, sessiz ve gösterişsiz çalışmasına rağmen, Partimizin takdir edilen (GÖRÜŞLER) mecmuası :

2 — Gösterit Kolu Gençlerinin, yine sessiz gösterişsiz, halkın sempatisini kazanan canlı ve güzel temsilleridir.

Bunlar, millet ve memleket hesabına, iyi ve güzel şeylerdir. Gurur ve itibar duyarız. Lâkin, her güzelin bir kusuru olduğu gibi, Halkevinin biricik kusuru da (Paralı Temsil) vermesidir. Biliyoruz, müsamerenin geliri çok hayırlı bir yere, yâni yine halka sarfedilecektir. Böyle olduğu halde, yapılan işi, tabii ve boş gremiyoruz. Çünkü, açıkça ve hiç çekinmeden itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, Adana, bir çok iyi ve güzel taraflarına rağmen, nüfusuna nisbetle münevveri az bir şehirdir. Bu

(Zehirli Kucak) Piyesinden İki Sahne

bakımdan, biz, (Zehirli Kucak) ve emsali piyeslerin sık sık ve (Parasız olarak) halka gösterilmesini uzarın istiyoruz. Bu isteğimize, sinemada gördüğümüz halkın azlığı ile, bir kat daha ve yiddetle arttı... Halkımız, bu gibi ihret ve dehşetle dolu piyeslere bayılıyor. Fakat, parasız olduğu için, görmeye can attıkları halde, - ne yazık ki - pek çoğu gelemiyor... Fakir halkı, bu (En Büyük Nimet) ten mahrum etmek, bilmiyoruz ne dereceye kadar doğrudur?..

* * * *

Zehirli Kucak; Loic Le Gouriadec'in yardığı ve Sait Ali'nin dilimize çevirdiği, 4 perdelik, bir faciadır. Bu facianın, kısaca, konusu şudur :

Madam Debiyen (Nazmiye Dinal), Mösyo Debiyen (Necmi Şenel) in karısıdır. Bunların Matmazel Sesil (Mülide Kurçer) adında, asri bilgi ile mücehhez, centilmen bir kızları var. Bu kız, Raymon Läveri (Ahmet Yurtasal) adındaki, firengili, gencin yakulusudur. Matmazel Sesil (Mülide Kurçer), aile dostları olan Dr. Monroy (Yusuf Ayhan) dan feyz almıştır. Dr. Monroy kimseye sendirmeden Matmazel Sesil'i sevmektedir. Matmazel Sesil de, fikren çok iyi anlaştıkları, doktora karşı pek alıksız değil. Fakat, evham hastalığına tutulan Mösyo Döbiyen'i sık sık muayene ve tedavi eden Dr. Monroy'dan muhafazkâr bir kadın olan, Madam Debiyen nefret etmektedir.

Bir gün Dr. Monroy, Debiyen ailesinin bulunduğu yerden başka bir yere giderek, orada, bir kabine açıyor: (Zührevi hastalıklar muayene ve tedavi evi.) Matmazel Sesil, aziz dostu doktora, ayrılık hatırası olarak bir resmini imzalıyor. Doktorun kabine açığı memleket halkının çoğu firengili insanladır. Hatta, oranın Belediye reisi (ki, Raymon Läveri'nin - Ahmet Yurtasal'ın babasıdır.) Teofrast Läveri (Şahap Rıza Toy) bile.. Firengili halk, tutuldukları ve bir türlü kurtulamadıkları, bu pis ve iğrenç hasta lığı birbirinden ve bilhassa ebeveyninden saklamaktadır. Bir gün, doktorun yanında çalışan, Matmazel Alm (Güldane Oflaz) bir hasta kızın doktora görmek istediğini söylüyor. Ve firengili kız, Matmazel Rox (M. Sümerarslan), ağbıyarak doktora dert yapıyor. Doktor, bu zavallı kızcağısı teselliye çalışırken, kızın babası kazancı Verne (Necmi Samıyebek) çılgın gibi kabineye giriyor. Kızına, böyle bir yere gizli geldiği için, küfürler savuruyor, evlâhtıktan reddediyor. Dr. Monroy, hakimane tavır ve sözleri ile, kızın babasını teskine ve kızın iyileşeceğine iknaa mu-

vaffak oluyor. Bunun üzerine baba ile kız barışıp, öpüşüyorlar. Fakat, Dr. Monroy'un altın yıldızlı lıvhasına sonderece sınırlenen ve bunu açıktan açığa bir namussuzluk ve alçaklık sayan, Belediye Reisi Teofrast Lâveri böyle serbestçe iş yapmasına engel olmak istiyor. İleri sürdüğü fikir de şu: Başka bir doktor (Hususî Hastalık) adı ile hastaları, hem de gizliden gizliye, tedavi ediyormuş. Dr. Monroy da, "böyle yapmak imiş... Tabii! Dr. Monroy, Belediye Reisinin müdahalesine falan kulak] asmıyor ve insanlık uğrunda - hayatını tehlikeye koyarak - büyük bir teragatla çalışmasına" devam ediyor. Bu sırada Belediye Reisinin oğlu, yani Matmazel Sesil'in yavuklusu Raymon Lâveri de, tedavi olmak için, doktora başvuruyor. Konuşma arasında, doktorun masasının üzerinde, yavuklusunun resmini görünce, kuskançğın tesirile, kudarmuş gibi doktorun üzerine saldırıyor. En son, doktor: "Eğer tedavi olmazsan, Matmazel Sesil ile evlenemezsin, diyor. Ve tam düğün günü, kiliseye giderlerken, çingar çıkartıyor. Hâdiseden pek fazla üzülen Matmazel Sesil, yavuklusundan vazgeçmek istemediğini, ona kendi rûle bakarak bu kurkunc hastalıktan kurtarıp evleneceğini söylüyor ve Dr. Monroy'dan yardım diliyor. Fakat, iş işten geçmiş, yavuklusu firenginin son devresinde ölümün kucığına atılmış bulunmaktadır. Rahip Tıyye (Ali Şen) in dua ve öğütleri de para etmiyor. İnsaniyetperver Doktor Monroy deli gibi sevdiği, Matmazel Sesil'i bu suretle, bir zehirli kucağa atılmaktan kurtarıyor. Yani, büyük bir aile faciasının önüne geçiyor... İşte bu kadar...

* * * *

Hamdi Paramyok'un rejisörlüğünde hazırlanan bu piyes, oldukça başarılı bir şekilde temsil edildi. Yavuklu erkek rolünde Ahmet Yurtzal, baba rolünde Necmi Şenel, anne rolünde Nazmiye Ünal, rahip rolünde Ali Şen, Belediye reisi rolünde Şahap Rıza Toy, rollerini çok iyi benimsemişlerdi: Gayet tabii olarak ve duyarak oynadılar. Doktor rolünde Yusuf Ayhan gairliğe kaçmasa, yapmacık tavırlar takınmasa ve aceleci olmasaydı, muhakkak, en iyi muvaffak olacaktı. Anne rolünde Nazmiye Ünal da, fazla aceleci idi. Yavuklu kız rolünde Mülide Kurçer, nedense, pek yapmacık ve soğuktu. Onun gerek söz ve gerekse hareketleri, bize, hiç tabii değildi. Kazancı ve baba rolünde Necmi Sarıseyrek ile Hastabakıcı rolünde Güldane Öflaz, firengili kız rolünde Halkevinin güzel okuyucusu M. Sümeroğlu da,

ikinci derecede, başan gösterdiler.

Genç ve çalışkan arkadaşları yürekten kutulamak, borcumuzdur. Bize, perde aralarında güzel havalar dinleten Halkevi Bandocularını da hürmetle selâmlıyoruz.

Cemal Oğuz ÖCAL

N O T :

(Zehirli Kucak) ı tenkid ederken Evrimizin faaliyetini tenkid eden arkadaşımıza, bu yazısını yazmadan önce Evrimizle temas etseniz, eminiz ki, bu hareketimizde bizi haklı görenek, ve bu acı fakat yerinde tenkidini bize yazıyacaktı.

Arkadaşımız (Zehirli Kucak) ın hangi sahne de oynadığını pek âlâ yazıyor: sahnemizin henüz ikmal edilmediğini de zannederia, biliyor.

Bir sinema salonunun bütün bir gece kiralanmasının me demek olduğunu da her halde takdirden aciz olmasa gerekli izahı burada hem lüzumsuz hem de uzun sürecektir olan bir takım sebepler, temsilimizi muvakkaten başka yerlerde vermeye bizi mecbur bırakıyorsa, bunu böyle yapmak ın daha hayırlı olur, yoksa hiç vermemek mi?

Sonra halkımıza, hem istifade etmesini hem de istifade ettirmesini öğretmek bakımından da, biliyoruz, yanlış bir iş mi yapıyoruz?

Arkadaşımız, galiba, Temsil kolonumuzun faaliyetini sırf Adana şehrine muhasır zannediyor! köylerimize kasabalarımıza kadar lütüf edip uzansaydı orada parasız olarak neler yapıldığını da öğrenilirdi.

Bir de her seneden ziyade bilhassa bu sene içtimal yardım sabaını daha uzaklara götürülebilmek zarureti karşısında, lütçemizin haricine çıkmak nasıl kabul olduğunu da takdir ederler zannederia.

* *

Evrimizi tenkid eden arkadaşımızın yazısını kısmen haklı bularak seve seve sütunlarımızın altına şunu da söyleye lim ki tenkid etmek, bilhassa sathî biraz da hislerimize kulak vererek tenkid etmek kolaydır, hem de çok kolaydır. İy, onu etrafıla ve niçinlerini tahkik ede ede bakarsız olduğuna kanaat getirildikten sonra şunullu tenkid edebilmektedir.

"GÖRÜŞLER..

DUALARDAN :

O ellerinle hüznünle sen,
Mevsimleri daldan dala sersen!
Bir tüy kalacak rüzgârda sana;
—Ve belki de bir gelincik bikri kanarken,—
Mor beste yüzer akşam sularında.

O ellerinle hüznünle sen,
Mahtabını gölden göle sersen!
Bir etek dalgası rüyanda solan;
—Ve ufka düşen tülleri kaldırabilsen,—
Çılgın bir kızdı çalan meyvayı senden.

RASİM GÖKNEL

DEMİR ALI

Tayan : M. EMİN ONUR

Askerlik şubesine çağrıldığı zaman sevinmiş, çok sevinmişti. Yillardanberi hazretini çektiği hikâyesini dinlemeden bir gün bile duramadığı savaşa şimdi o da kavuşacaktı. Küçüklüğündenberi asker olacağını diyen ve kendini o suretle avutabilen Ali şimdi gülerек, sevinerek yetişmiş bir askerın yapacağı varilğe koşuyordu.

....

Ali yedi yaşındayken o daima dedesinin dizı dibinde oturur, girdiği savaşların nasıl olduğunu sorar, ihtiyar dedesi de anlayacağı şekilde söylemeğe çalıır, aldığı kurşun yaralarının yerini gösterir, küçük te onlara elle dokunarak bakar bakardı. Günler geçtikçe büyüyor, zekâsı da hayli inkişaf ediyordu. Oyunu çok seviyordu ve bu suretle bınbir kurnazlıklarını ile büyüklerin nazardikkatini çekiyordu. Yine bir gündü, çayolar üstünde köy çocukları ile beraber oynuyorlardı. Artık güneş kayboluyor, akşam olmağa başlıyordu. Bu sırada çocuklar uzaktan gelen bir kaç adamın önüne koşarak, baba, baba diye kucaklarına atıldılar ve gülerек sevinerek evlerine doğru gittiler. Ali'ye, zavallı Ali'ye baba diye sarılacak kınse kalmamıştı. O da çocuk değil mi idi? Onun da baba diye bağırma atılacak bir vücuda ihtiyacı yok mu idi? Hakikaten şimdide kadar kendisine babasından hiç bahsedilmemişti. O anda deli gibi oldu, elini yumuş, göderisini ovalayarak ağlıya, ağlıya evin yolunu tuttu. Koşarak annesinin kucasına anıldı.

— Söyle anne babam nerede?

Genç kadın kurşun gibi ciğerine iqliyen bu soru karşısında buknıklarla ağlamaktan kendini alamadı. Oğlunu kucasına bastrarak öptü, öptü. Çocuk cevap alamayınca dedesine gitti. Ondan da hiç ses çıkmıyordu. İhtiyar, çocuğu fazla üzmemek için sadece şehit oldu diyebildi. Fakat küçük bundan bir şey

anlamamıştı. Dedesi gözlerinden anladığını bildi, tazelenen a-
cılarını titrek sesiyle yavaş yavaş anlatmaya başladı.

— Yavrum senin doğumundan bir gün evveldi. Anızın
bir davul sesi duyuldu. Muhtar savaşa, hemşeriler savaşa diye
bağınıyordu. Ahmet ilk defa acı duyar gibi oldu, fakat ne yap-
sın seni doğmadan evvel öldürtmemek için düşmanı öldürmek
lazımdı. Babası Gülşen'in gözlerinden benim de ellerimden öptü
allahasmarladık diyerek uzaklaşan kâfileye katıldı. Hâlâ o gidüş
haber çıkmadı oğlum.

* * * *

Ali'nin kalbi babasının hıncıyla doldu, gözyaşlarını silme-
ye çalışan ak saç dedesine ağlamaktan kurtulan tulu dîyile - O
güvurlardan babamın öcünü alacağım - dedi. Ali fikrisabit ha-
line gelen bu düşüncesiyle büyüyordu. Gülelerinin büyük bir
kısmını harp oyunlarıyla geçiriyor, köy çocuklarını babasının
toplansıkları meydanda ikişer ikişer sıraya koyup mesdilden
bir bayrak yapıyor en öndekinin eline veriyor kendi de onlara
komutanlık yapıyordu. Bazan iki taraf olarak saatlerce tepelere
turanlar, sapanlarla taş fırlatırlar, birbirlerini esir alırlar, sonra
tüten ocaklarını başlarına dönerlerdi. Köy küçükleri bütün bu
oyunları daha birçok kurnashıkları gece rüyalarında tekrar e-
derler, sabahleyin heyecanla anlatırlardı. Yine bir gündü, köylü-
ler karanlık hashğı halde çocuklarının eve dönmemesinden me-
raka düştüler. Epeyce aradıktan sonra onları bir tepenin arka-
sında buldular. Meğer Ali onları toplamış dedesinden dinlediği
gece talimini yaptırmak için karanlığı bekliyormuş.

Ali on dört yaşına kadar bu oyunlar içinde büyüdü. Ar-
tık haksiz düşen dedesine de her türlü yardım edebiliyordu. An-
nesi yetmiş bu kurnaz, kuvvetli, açık göz çocuğunun hallerine
bakarak genç yaşta ölen kocasının acısını unutuyordu.

Ali heman her güreşte kazanıyor, birçok hediyeler al-
yordu. Bir gün güreşten sonra delikanlılardan biri eline geçen
kocaman bir demir parçasını ortaya atarak haydi bakalım ar-
kadaşlar bunu kim eğbilecek dedi. Herkes kuvvetini deneyip
sıra Ali'ye geldiği vakit demir pek az bükülebiliyordu. Ali bir
hamlede demirin uçlarını birbirine yapıştırdı. İşte o zamandan
danberi ona (Demir) ismi verildi.

* * * *

Demir Ali şimdi tam yirmi bir yaşına basmıştı. Memleketi

saran dŷmanlara karp aŷlan savaŷa kaŷmak, vatan ugrunda ölen babasının intikamını almak zamanı gelmiŷti. Zaten hep bu maksat için büyümemiŷ mi idi? İşte büyük bir sevinçle askerlik subesine çağrıldığını iŷittiği vakit annesinin ve ihtiyar dedesinin öptükten sonra sadece gidiyorum dedi. Yanı baŷında duran çantasını omzuruna taktı, arkasından binbir dualar alarak dünyada duyduğu ve duyacağı neŷenin en büyüğünü tatmıŷ.

*Eđ vatan, eđ kutsal ana
Bundan sonra her kım sana
Göz karsı, dünyayı
Bakarım kaptızıl kana.*

ŷarkısını söyleyerek ilerliyordu. Günler geçmiŷ ve artık cepheye ulaŷmıŷtı. ŷimdi tam küçükkken dinlemekten kimsenin bıktıramadığı savaŷ hikâyelerinin kahramanı olmuŷtu. Dŷmanı olduğu yerde avlamak için gece yansı taarruza baŷlamıŷlardı. Demir Ali'nin köyünde gösterdiği kahramanlıklarını kat, kat fazlası burada da görölüyor, subaylarının dikkatini çekiyordu. Nihayet onu bir takım çavuşu yaptılar. O ŷimdi içten gelen yenilmez bir arzunun verdiği kuvvetle hep ilerliyor, ilerliyordu. Üç günlük ŷiddetli bir hücumdan sonra dŷmanlar kudurmuş köpekler gibi saldırmak sevdasına dŷmüŷken bizimkilerin yalçın kayalar gibi duran göğüslerine baŷlarını çarparak hırdaŷ olmuŷlardı. O, ŷimdi gönlünün bütün harlarını tatmıŷ, bahlıyerler arasına katılmıŷtı. İlk defa Ali sonra Demir olan genç köylü ŷimdi hem çavuş, hem de gazi olmuŷtu.

Dŷmanların sağ kalabilenleri kaçtıktan sonra bizimkilerin de köylerine dönmek zamanı gelmiŷti. Bir gün güneŷ köyün yeŷil semasını aydınlatırken bir ses duyuldu. Bu ses köyün nihayetsiz ufuklarına dağılarak yayıldı. Her kes dıŷarı koŷtu, bir çok insanları ŷarkı söyleyerek kendilerine doğru yaklaŷıklarını gördüler. Mehmet ağa ile Gülşen bu sesler arasında kendilerine pek te yabancı gelmeyen bir ses seçtiler. Onları karŷlamak için toplanan halkın önüne geçerek durdular. Gittikçe yaklaŷan kafilenin en önünde geleni tanıdılar. Olanca kuvvetleri ile koŷup göksüne ahlarak üçü birden birbirlerine sarıldılar. Ali, Alim. Ve köyün ŷen havasına perde perde karŷan hep bir ağızdan çıkan yine bir ses: Yaŷayan gaziler.

Yayla Dumani

Ömer Bedrettin's

Yaylada bannan anlar dünden;
Gönüller bağıdır yayla dumani.
Götürür dağlara aşk sahilinden
Bazan ruh, bazan sır yayla dumani...

Sürünüp ararken bir kaya gibi
Andırır dağlara düşen garibi;
Gönülde özenen bir hayal gibi,
Gözlerde paslanır yayla dumani.

Sevgili.. Dokunma göğün süsüne :
Bir yorgun hevesle kıvrıla süne,
Başını koyduğum gibi göksüne,
Dağlara yaslanır, yayla dumani...

Hüseyin KALABA

AKINCILAR

Alınımızla gezerken ufukları,
Altımızda atmımızdır gışek çakan bulutları,
Ki bir gürlük çoğunuz.
Ergenekon'dan aldık ilk huzumuzu,
Bora doğar akınlarımızdan...
Ok ata ata güneşten kopardık ay ile yıldızımızı;
Biz tarihin adyız, huzumuz yok ederiz
O vakit kuş uçmaz olur yakınlarımızdan...
Deniz demeyiz, dağ demeyiz bize savaşıyanları
yok ederiz.

İşte biziz o : Altay çocukları.

.....
-Biz atlıyız, biz atlı..
Gönüller rüzgâr kanatlı...-

Ziya HAZER

Cimnastik Programı

— 2 —

Yazan : FERİT SAVUL TEKELİ

Cimnastik Öğretmeni

Geçen nüshamızda münderعاتımızın çokluğu dolayısıyla cimnastik programını koçamamıştık. Öğretmenlerimizden beşer eller, 2 nel programı sunarız.

Açılma ve yayılmalar 31 el nüshamızdaki programın ayrıdır.

I — Sıçrayarak bacakları yana açarken eller omuza... Elleri yumruk yaparken kolları iki defa yukarı uzat... İki defa öne uzat... İki defa yana uzat... Hepsi on iki sayıda ve hep beraber yap. [On iki sayı öğretmen tarafından ahenkle sayılır... Ve çocukların dikkat kabiliyetleri de bu bakımdan takviye edilmiş olur.] Sıçrayarak hazır ol.

II — a) Bağdaş vaziyeti al... Diz altından ayak burunlarından tut... Göksünü dışarı çıkar... Baş sağa döndür... İleri döndür... Sola döndür... İleri döndür... 4 sayı ile 4 defa.

II — b) Aynı vaziyet baş sağa bük... Doğrult... Sola bük... Doğrult... Öne bük... Doğrult... Arkaya bük doğrult 4 sayı ile dört defa :

III — Aynı vaziyet... Bacakları yana ger... Dizleri karnına çek... Ve iki elle tut... Sağ bacağı öne ger... İki sayı ile bacakları değiştir... [Dört defa] 1-2 ayağa kalk...

VI Sıçrayarak bacakları yana açarken kolları yana aç... Göğdeyi öne bük iki eli iki bacak arasında çarp... İki sayı ile 4 defa [Dizlerin bükülmemesine dikkat edilecek] kolları yana açarken doğrult... Sıçrayarak hazır ol.

V — Eller kalçaya... Sağ ayağı birden kaldır sağ diz bük... Sağ ayağı yere basmadan ileri uzat... Sağ ayağı yere koy... 4 sayı ile ağır yapılacaktır...

Aynı vaziyet sol ayak ve sol diz... 4 sayı ile
15 Dakika oyun.

VII — Dağınık sızamda koç... [Açılma ve yayılma şeklinde

Zevk Biziz

Misafirler öbür kıyı bahçelerine gezinti yaptılar.

Bu, bahçelere girişin başlangıcıdır..

Bahçelerde çimen, çiçek, yeni ve yılanmış ağaçlar vardır..

Misafirlerden bir kaçı çiçeklerden kokladı.

Bir kaçı da ağaçların yemişlerinde konakladı.

Bu, yayılımın başlangıcıdır..

Ağaçların yaşları; çiçekleri, misafirleri ve ağaçların yemişlerini selamladı.. Dalları sarktı. Yoruldular..

Bu geçişin ve çekilişin başlangıcıdır..

Bahçelerde çimen, çiçek, yeni ve yılanmış ağaçlar vardır..

Çiçekler ve ağaçların yemişleri; koku, renk ve yemiş verdiler misafirlerine. Ve

" Siz bizi bilemezsiniz, zevk biziz. Siz bizi bilemezsiniz .. sirküsünü söylediler..

Kemal Öner

durulacak] topuk kaldırırken kolları yana kaldır.. Bacakları tam bük.. Diz çök.. Elleri yumruk yap.. Gövdeyi sağa döndür. 4 sayı ile 4 defa vaziyeti değiştir.. Elleri açarken bacakları tam bük vaziyeti al. Doğrusal.. Topuk basarken kolları indir..

VIII — Sıçrayarak bacakları yana açarken kolları yana aç. Gövdeyi sağa döndür. Dört sayı ile dört defa vaziyeti değiştir. 1. 2. 3. 4. Sıçrayarak hazır ol.

X — Set üstü yat.. İki bacağı yukarı kaldır bisiklet hareketi yapmaya başla. Dur.. Bacakları uzat. Yere koy sol bacağı yukarı kaldır.. İki sayı ile bacakları yere koy. Ayaya kalk..

X — b Bacaklar gergin oturmuş vaziyeti al. Gövdeyi öne bük.. Ayak bileklerinden iki el ile tut gövdeyi esnetmeye başla.. Ayaya kalk..

XI — Sıçrayarak bacakları yana açarken kolları yana aç. Elleri göksüne koy.. İki sayı ile değiştir.

XII — Birler sola ikiler sağa marş.. Suralar yanaş marşleri marş.. Yörüyüş. Ve koşu. — Allahasmarladık.

Şiran ve Köyleri

— Çok Sevdüğün Şiran'lılara —

Kazada "120, ev vardır ayan, beyan,
"620, candan üçte ikisi bayan..
Düşü bize Şiran'ın nüfus sayımı işi,
Köyleriyle birlikte tam "21,000, kişi,
"77, Köyünden muhtarlık "74, dö,
Bir çoğunu bu fakir, tedkik yaparken gördü..
Köylü kardeş önüme her şeyi döküp, serdi :
Bilgisizlik, Sefalet Köylünün Büyük Derdil..
İnkılâbı köylere bir an evvel yayalım,
Şimdi köy adlarını birer, birer sayalım :
Yukarıgersut, Korzal, Sellidere, Tepedam;
Aşağıgersut, Söfker, İhlâktersun, Kerendam..
Gürlün, Selimiye, Yukarıhozman, Çirmiş;
Çambaş, Seydibaba, Aşağıhozman, Limiş..
Cengeriş, Balıkkırsar, Dumanoğlu, Ara;
Cender, Sadık, Babaçan, Kuzan, Çağlı, Tamara..
Elmacukuru, Başköy, İnceü, Törnük, Çalan;
Uluşiran, Kırınb, Yeniköy, Babuş, Çalğan..
Karaköy, Danbükü, Eldiğin, Çebüz, Zimon;
Beşkilise, Kozagaç, Ökseyyil, Telme, Silon..
Yukarıtersun, Susuz, Çapulla, Belen, Norçon;
Aşağıtersun, Kelif, Çal, Zarabot, Çivrişon..
Yukarışelik, Halgin, Sarıca, Pağnik, Kälur;
Aşağışemk, Arguy, (1), Osmanıye (2), Günbatur..
Mertekli, Hümadrükler, İneköy ve Kırtanos;
Aksipert ve Çanakçı, Miyadon ve Hormonos..
Koçuköy (3), Karayışık (4), Masuran ve Sinanlı;
Bu "77, Köylün hepsi de inanlı..
Ey Öcalı, Karaca'da ekmeğin yedin üç sene, (5)
Yap elinden geleni, ne düşerse hissenel..

CENAL OĞUZ ÖCAL

(1), (2), (3) Şehir köylerinde muhtar yollar. (4) Karayışık köyünde sığınmaktadır.
(5) Şiran'ın diğer adı : "Karaca.., etc.

BİRİNCİ BÖLÜM

— 2 —

Derleyen ve Yazan :

Cemal Oğuz ÖCAL

189. Al atını s..... imarını.
190. Altın çamura düşmekle
tunç olmaz.
191. Allah kardeşi kardeş, ke-
sesini ayrı yaratmış.
192. Allah kardeşi kardeş, rı-
kını ayrı yaratmış.
193. Akıl yaşta değil baştadır.
194. Asılmış adamın e v i n d e
ipten bahsedilmez.
195. Araba kırılıca yol gös-
teren çok olur.
196. Akılsız başın ayak çeker
cezasını.
197. Alacakla verecek öden-
mez.
198. Ay ışığında ceviz silkil-
mez.
199. Arslan ağzundan şikâr a-
lınmaz.
200. Aç kurt arslana bile sal-
dır.
201. Âdet, insana tabiat olur.
202. Âlemin ağız torba değil ki
çekip büzesin.
203. Ariyet ata binen tez iner.
204. Âdet eime, âdeti terk et-
me.
205. Aypsız dost a r a y a n,
dostsuz kalır.
206. Ârif olan, buluttan nem
kapar.
207. Arzuza öğüt hayretmez.
208. Arzuza yüz verince asta-
tarını da ister.
209. Ağzının kağıdı değil.
210. Akar soya dayanma, el
oğluna inaama.
211. Allah herkesin gönlüne
göre verir.
212. Allahın bildiği kıldan
saklanmaz.
213. Allahın ödürmediğini
kimse ödüremez.
214. Allahtan korkmıyandan
korkmak.
215. Akıl bir Ânkadır, yeri
bilinmez.
216. Atalar san'atı, evlâda
miras kalır.
217. At binenin, kılıç kuşa-
nannın.
218. Atlılar atını bağlayana ka-
dar çektiler yetmiş.
219. At koşar, ikbal geçer.
220. Atın tepmez, itim kap-
maz deme.
221. At elin, it elin bize ne.
222. At ölür de illere bayram
olur.

223. At teper, katr teper, arada tpek ötür.
224. Ah tapteden gemdir.
225. Altın kalana öküze dökerler.
226. At sineği gibi beygir tersile geçinir.
227. Atını aldın da, çulunu salamadın mı?
228. Agustosta beyni kaynananın, zemberide kazanı kaynar.
229. Aç tavuk, kendini boğalay ambarında sanır.
230. Açık nadas, kasa altındır.
231. Adamın üç oğlu varmış, en akillesini çiftçi yapmış.
232. Aç tavuk, düğünde darı görür.
234. Ağaca yaslanma, kurur.
235. Ağacı güzel gösteren yapraklardır
236. Ağacın kurda, içinde olur.
237. Ağacın yapraklısı iyi meyve yetiştirir.
238. Ağaçsız köy, saçsız kadına benzer.
239. Ağacı çok olan köyün, mezarı az olur.
240. Ağaçlı köyü, sel basmaz.
241. Ağaç, yurdun servetidir.
242. Ağacı bol olan köy kurak yüzü gömez.
243. Ağaç, bir kazanç kaynağıdır.
244. Ağaç, sağlık ve kazanç kaynağıdır.
245. Ağaca baltla vurmuşlar, sıyrı benden demiş.
246. Ayafının altına karpuz kabuğu koydu.
247. Ağalık vermekle, yığılık vermektir.
248. Ağradan burun yakın, kardeşten karın yakın.
249. Ayağa dokunmadık taş olmaz.
250. Akçesin gittiğine bakma, işin bittiğine bak.
251. Ayafın sığmadığı yere baş sokulmaz.
252. Allah, hayırlı kulunu sever.
253. Ah yerde kalmar.
254. Ai tekke, ver külüh.
255. Adam, sözünden belli olur.
256. Adam sandım ezeği, almanı yard t... t.
257. Acın gözü, ekmek teknesinde.
258. Ağır kızın geç kaynar.
159. Aç ne yemez, çıplak ne giymez?
260. Ağlar gözden, sahte sözden kendini sakın.
261. Acı ısratma, toğu söyletme.
262. Aç doymam, tok acıkmam sanır.
263. Ağza kotuyu, söyletme kötüyü.
264. Adadığı çok verdiği yok.
265. Adama ölme mi tükenir?
266. Aysık menzil, b ı püskül, sonradan görmek ne müşkül.
267. Anan güzel idi hanı yeri, baban güzel idi hanı evi?
268. Ak köpeğin, pamukçuya zararı var.

269. Ak keçiyi gören, içi do-
la yağ sanır.
270. Ak it, kara it, hepsi bir it.
271. Ak bacak, kara bacak
geçilte belli olur.
272. Al benzimi bozan, otuz
iki düzen.
273. Al olsun da, bir günlük
olsun.
274. Altın eşik, gümüş eşige
mıdtaç olur.
275. Alacağı bir iğne, çeligin
okkasını sorar.
276. Almadan vermek Allaha
mahsus.
277. Alın aldım, morama
saldurdum.
278. Altı aylık seyisliği var,
kork yülük başka karıştırır.
279. Altın adım pul oldu, kız-
adım dul oldu.
280. Aşağılık idare etmez.
281. Allahın sağlık, padişahın
aylık.
282. Alınma yarıkdaysa, başına
gelir.
283. Atlas ok, geri döner.
284. Adam olmeyan, adam
kadrini bilmez.
285. Aş kepik ile, iş kepik ile.
286. Âv kuzuyu kart yemez.
287. Arpa, kılıksız olmaz.
288. Arpa ekip, buğday bek-
leme.
289. Armodu say da ye el-
mayı soy da ye.
290. Armut, ağacından uzak
düşmez.
291. Arıya bak bal olsun,
dağa bak bağ olsun.
292. Arıdan bal almak, her-
kesin kân değildir.
293. Abru (Nisan) apayı, sa-
ğırlar ota yapayı.
294. Anıza başlık, kara başlık.
295. Anam ekmeğine kara,
ayranına duru demem.
296. Alma sarıyı, satma sarıyı,
malından olursa ne çare.
297. Alma ah, sat yarığı, bes-
le karı; bin domaya. Kula,
alma bir pula; meğer
kuyruk, yele sıyah ota.
298. Alışma verdiğim, tarhana
bulgur aşım.
299. Âlim olmak istersen dur-
ma yaz, çiftçi olmak is-
tersen durmadan kaz.
300. Ala keçi, her vakit püs-
küllü oğlak doğuramaz.
301. Al kaşığı gir ahıra, ya-
ranı olan kocunur.
302. Aklında gör, elinde yap.
303. Aklı olan, karıncadan
ibret alır.
304. Akarla kokara bakma,
çuvalla girme bık.
305. Ak köpeğin, pamuk tar-
lasına zarar dokunur.
306. Ak ayranı ile dökerler,
kara hiberi ete dökerler.
307. Ağustosun yarısı yandan,
yarısı kaştan.
308. Ağustosta gülge kovan,
zemberride karımsı ovar.
309. Ağlayarak eken, gükerek
biçer.
310. Ağlaya ağlaya çift süren,
güle güle kalkır.
311. Ağır kamgayı yel kaldır
maz.

312. Äleme verir talkını, ken-
di yutar salkımı.
313. Altın ateşte, insan mih
nette belli olur.
314. Äleme maskara olmaktan,
meydan süpürkesi olmak
yeğdir.
315. Aydan an, günden dura.
216. Akrep etmez akrabann
akrabaya ettiğini, kimse
bilmez akrabann akrabaa-
dan çektiğini.
317. Al dana, şükür seni ya-
radana.
318. Ayı palasıyla gezer.
319. Akıllı adam, kendisinden
kuvvetli ile tutupmaz.
320. Akıllı ile taş taşınmak, ah-
makla helva yemekten
iyidir.
321. An beğenmiyen, çoğu
bulamaz.
322. Akıllı adam, yüsekten
uçmaz.
323. An bilmiyen, çoğu hiç
bilmez.
324. Arslan, postuna yakışır.
325. Adamın kıymetini, adam
bilir.
326. Ağlatan Mevlâm, bir gün
güldürür.
327. Aldık kıyı, koyduk tuzu.
328. Adam, iş başında belli
olur.
329. Ateşle oynama elini ya-
kar, kadınla oynama öm-
rünü yakar.
330. Ateşle oynama elini ya-
kar, avratla oynama evi-
ni yakar.
331. Ahmağın sözü ahmağa,
akılının sözü akıllıya boş
gelir.
332. Az söyle, öz söyle.
333. Akılla, dostunu her vakit
hatırlar.
334. Alay, bayramda olur.
335. Atın çalıştığı, eşek içindir.
336. At sineği mübarek.
337. Aklı ele, girdi yola.
338. Ayacağının çelen taş, o-
nu da Allahtan bilmeli.
339. Açtırma kuluyu, söylet-
me kötüyü.
340. Al ile yeşil, bal ile haşıl.
341. Anaklık, kara yemalık;
çorba pişirmiş soyu bala-
nık. Ekmek pişirmiş kıyı-
sı yarık, kaşık getirir kı-
yıyı kırık.
342. Al ile yeşil, ne güzel
yararır.
343. Armudu yemez günahır
der tezegi yer mübahır
der.
344. Atını sağlam karğa bağ-
la da, oodan sonra Alla-
ha tevekkül ol.
345. Aşağı tükürsen sakal,
yakarı tükürsen büyük.
346. Är gözden, kâr yüzden
anılaşır.
347. At, binicisine göre eştirir.
348. Adam adama yük, can
gövdeye mük olmaz.
349. Altı bayır, bayır; üstü
çimen, çayır.
350. Az sadaka, çok belâ
savar.
351. Ayranım budur, yansı
sudur.

H a y a l

Askın zulümlerile inleyen zavallılar,
Gördüm; solgun bir elden nişaneler aldılar.
İstirabüle sarhoş, sanki bu bedbaht ruhlar
O lütmez içkenceden, sonsuzluğa yol arar.
Sessiz bir hatıranın rüyasile uyandı;
Bu sessizlik önünü o ebediyet sandım.
Bir melâlin sesini işlerken bu rüya,
Ruhumda, bir elemın gölgesiydi bu hülya.
Ben de, sarhoş kalbimi eğlemek için gezdim;
Karanlık yollarımda ümitlerimi ezdim.
Derin bir ıstırapla yürürken böyle şaşkın,
Kucığına gömüldüm temiz, müşfik bir aşkın.
Bu açılmış kapının önü, muslımdı lâkin;
Öterken gece... Her yer sessiz idi ve sâkin.
Sonra da, aşkların sedasıyle inleyen
Bir bahçede o lâhza misafirdim sanki ben.
Onların nağmeleri burda beni uyuttu;
Kalbim, isyanlarını söylemedi, unuttu.
Mükedder bakışlarla, yine maziye daldım.
Bahçenin, ortasından bir demet çiçek aldım.

H İ L M İ A R T A N

352. Allahın bildiğini kıldan
niye saklayayım.	359. Alacağına şahin, verece-
ğine karga.
353. Ayıkla pirincin taşını.	360. Allah seni gülmeden, be-
ni gülmeyeden ayırmasın.
354. Ağzı var, dili yok.	361. Allah görünmez kazardan,
görünmez belâdan saklasın.
355. Allah insana iki kuluk,
bir ağız vermiş. İki din-
leyip, bir söylemek için.	362. Ana gibi yâr, Bağdat
gibi diyar olmaz.
356. At martini Debrelî Hasan
dağlar inlesin.	363. Ahmak toplamaş, akıllı
yemiş.
357. Atma Recep din karde-
şiyiz.	364. Akıl, nazar almaz.
358. Atar, tutar, elinden bir
şey gelmez.	365. Ateş odunu, hiddet ada-
mı mahveder.

— Devam Edecek —

Bir Mecmua ve Bir Tenkid

Kemal Sadık

Bolu Halkevi yeni bir mecmua çıkarmaya başladı. 2 ci sayı elimize geçti. Bu sayının baş yazısı "Yeni Neslin Olgunluğu,, adlı ufak bir makaledir. Mevcut arkadaşımız Süleyman Şahin Tar'ın mecmuasının 1 ci Kısım sayısındaki "Bir Tenkid Münaşabetile,, adlı yazıdır.

Muharrir diyor ki: "Genç olmaktayız, yeni nesli takdir etmek istemeliğimize rağmen, biz bu yazı için deriz"ki, neslimiz eğer kendisine lâyık olmağa değerini verdirsek istiyorsa her şeyden evvel olgun olmasını bilmelidir. Bizce olgunluğun niyati, tenkide karşı, velev o tenkid evci bile olsa, yalnız nazîkâr bir şikâtle cevap vermek değil, fakat o tenkidî, velev o tenkid tecavüzkâr bile olsa, makul görüşlerin susturucu mantığıyla çürütmeğidir. "Hamle,, in iki nüshasına geçen bir "Yeni neslin tenkid,, ise sadece on satırla cevap vermiş görünmek, delilsiz reddedişin kolaylığını izah ve iknas güçlüğüne tercih etmek demektir ki, bu iş çok kolay fakat az olgun bir harekettir.,, Kendisine şunu söylemek isteriz ki Hamle mecmuasında, büyük bir davaya atılmış, bulunan ve büyük bir iddiası olan "Yeni neslin tenkid,, ini dört sayfaya sığdıran ve "Alın size iki inze : İhan Berk ve Mustafa Seyyit birincisi bir kilometre boyunda mısralar karalamak, falanın fi-lânın şir ve romanlarından bazı satır ve mısralar almak suretile san'atkâr zevanını haketmeğe çalışıyor.,,

"Orhan Murat Arıburnu ve Cahit Saffet! Birincisi sakal salıvermek, başına bere giymek, tayyereci olmakla meşhurdur. Fakat iddiası zâirliktir. İkincisine gelince onun ilki gibi göz çarpmak âlâmetleri olmadığı için hakkında pek malûmat yoktur.,,

İşte size mizah mecmuaları için büyük bir eleman. Bu adam bu kadar güzel mizahî yazı yazıyor da niçin münekkâtlik yapmayı kalkışıyor?

Memleketimizde mizah mecmuası mı yok acaba? Niçin bu yazıları bir mizah mecmuasında neşretmemiş? Neyse orası bizi alâkadar etmez,

Yılların masalı

Röya dizili mevsimler
Ninemın son masak.
Mavi ufuklu iklimler,
Bırer bukalemun fak.

Ümit yüklü gemiler,
Ve bıtmıyen yılların sayısa.
Amber kokulu sahıller
Bır Cezayırılının şarkısa.

M. Delıgönül

Bu tenkıt yazısında beğenılmıyen şıhısların nıçın beğenılmıdeğı eserlerını teşrıh ve tahlıl ederek ısbat etseydı.

Zannederıs kı hakıkı tenkıd te budur. Bu adamlar nıçın şıir değılermısı? "Bıtmedı., kelımesının arkasına sđınarak tahlılsız, ısbatsız bu genç şıirlerı şıirlikten çıkardđı gibi bunlardan bır daha şıir yazmamalarını da rica edıyör.

Bu rica boştur ve muharrırın bu rıcası hıçbır kıymet ifade etmez.

Bay Turgut Şentug! "Hamle., mecmuasında "Yeni neslin tenkıd., ını okumadığınız zannedıyörüm. Eğer okumuş olsaydıız "Yeni neslin olgunluğu., adlı makalenızın mevzuunu "Bır tenkıd münasebetıyle., ısmalı ufak yazı değıl, "Yeni neslin tenkıd., teşkıil ederdı.

Eğer "Yeni neslin olgunluğu., adlı makalesızı, hıssıniyetle yazmışsınız, yukarıdaki yazıları bızden daha evvel sıiz yazmış bulunacaktıız. Bızın bu yazıızı okuduktan sonra "Yeni neslin tenkıdını., okuyup bızıe hak verınız. Olmaz mı?

Suleyman Şahin'in on sıtrına lıyk mı?

Bız de bu yazıyı sıizin için yazdık.

YURDDAŞ

Türkiye, bu harp içinde, en az harp sıkıntısı çeken memlekettir. Bunun kıymetini bil.

Sıkıntıya [düşmemek istiyorsan, bir harp dünyası içinde yaşadığını, daima düşün :

Tasarruflu yaşa. Nerelerden, nasıl ve ne kadar tasarruf edebileceğini daima hesapla.

M e s e l â :

— Önüne yiyebileceğinden fazla ekmeğ'alma. Kuruyan ve atılan bir lokma ekmeğin bile, bugün her zamandan daha büyük bir haram olduğuna inan.

— Lokantalarda önüne yiyebileceğinden fazla ekmeğ'korsarsa-ki daima ko'lar-heman garsonu çağır, daha küçük bir porsiyon iste.

— Çayına üç şeker yerine iki şeker at.

Fazla yağlı yemeklerden sakın.

Mide, karaciğer, bağırsak, şişmanlık hastalıkları hep, bu fazla yağlı yemeklerimizden ileri geliyor. İnanırsan doktora da bir sor.

— Boş yere ve lüzumundan fazla elektrik yakma.

— Papucun delinirse, pençelet; skılma.

— Eلبisen lekelenirse, temizlet utanma.

Y u r d d a ş :

Bunlar ve bunlar gibi tasarruf imkânlarını her gün, düşünerek ve tatbik ederek yaşarsan, neticede milyonluk kıymetler ziyan olmaktan kurtulur. Hiç sıkıntıya düşmeyiz.

Bir dilim ekmeğ'ekten ne çıkar, bir kapık yağın sözümlü olur, diye hovartalık etme :

"Damlaya damlaya göl olur,, Unutma!

Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu

Çünkü Sen...

Uzun, kara ve kıvrık kırpıklarından süzülen
Derin, siyah gözlerin bakışları verdiren
Bu kokuyu, bu aşkı bu güneşi, ateşi

Hep o siyah gözlerdir kalbe veren güneşi
O güneş ki her zaman baharların zevkini
Seherlerin zevkini hayatların zevkini
Bağışlayan hep odur hep o siyah gözlerdir

Fakat sonra anladım seni siyah gözler ben
Bu anlayış bana ah şimdi dehşet getirir
Öldüğüm gün, cismime can olsan da gelsen sen
Her gecemi bir gündüz hazanı mı ilk bahar
Talimi bana yar, yarlarımı vefadar
Eyleyecek olsan da yine seni istemem
Yakarım da kalbimi yine daymam bir elem.

Gece gündüz bu göynüm senin için ah etse
Senin için gözümde yaş yerine kan döksem
Hasretinden hayatım harabolsa ve bitse
Deli olsam aşkımdan taşla dövsem başımı
Dağla yaksam kalbimi vurur dağla taşımı
Yine seni istemem sana yine eğilmem

Yarı olan o siyah gözleriyle kahrolsun
Kahrolsam da istemem yine senden bir şey ben
Senden vuslet bile ben istemem hiç, çünkü sen
Vatanımın düşmanı bir millete mensupsun.

ŞAHAP RIZA TOY

Evimizde Seçimler

İki senelik faaliyet devrelerini ikmal eden komitelerin seçimleri Mart içerisinde tamamlanmış ve evimizin komiteleri aşağı şekilde kurulmuştur.

Dil, Edebiyat Komitesi :

Reis : Bekiis Zincirkaran. Azalar : Cenap Muhittin Kozanoğlu, Celâl Sabir Muter, Rasim Göknel, Vaafl Canbay.

Güzel San'atlar :

Reis : Samime Ekter. Azalar : Âdil Ölkü, Lâtif Arıç, Niyazi Günyapar, Hakkı Tar.

T e m s i l :

Reis : Necmi Şenel. Azalar : Nazmiye Onal, Fikri Sayar, Veli Altunay, Sabahattin Örgü.

S p o r :

Reis : Doktor Şükrü Kocur Alp. Azalar : Fehmet Taçkın, Abdi Atamer, Bahadır Gönen, Şeref Çetin.

Sosyal Yardım :

Reis : Ziya Abdi Rona. Azalar : Neriman Bütöv, Sa diye Gürdap, Şahap Nazmi Coşkunlar, Ali Yaver Beyazıt.

Halk Derhaneleri ve Kurslar :

Reis : Alleddin Öcün. Azalar : Leman Alptekin, Bekir Akkaya, Ziya Pami, Şükrü Kalçarsalan.

Kütüphane ve Yayın :

Reis : Vehbi Evinç. Azalar : Münire Yalçın, Leman Sabap, Fahriye Tola, İhsan Tör.

Köycülik :

Reis : Halim Azın. Azalar : Rağıp Sepici, Mıhrıban Gürca, İsmail Burduroğlu, Ekrem Arni Zaimler.

Müze ve Tarih :

Reis : Naci Kum. Azalar : Nadir Arat, Süleyman Serigici, Sabri Akaner, Mehmet Çelik.

Yeni komitelere verilmektedir. "Görüşler."

Sonbahar

Ah! sonbahar yine geldi diyordum,
Günlerce kafam bu hisle yordum.
Bir gülün soluğu gibi geçti yaz!
Her taraf saraldı, başladı poyraz.
Tatlı bir rüyanın bitişi gibi,
Ruhları soldurmak ta işi gibi,
Sonbahar soldurdu yaprağı, gönlü.
Nerkisleri seçti, ökdürdü güllü.
Sezdi ılık akşam rüyalarını,
Sonbar yıkık yaz hülyalarını!
Sonbahar! ne oldu, ne bu infial?
"Yeter artık bitsin, der gibi, bu ilfil.."
Sonbahar somurda son yaprakları,
Sevmezken neden hoş görünüyor sanı?
Geliyor yeşil bir bulut sonbahar!
Anladım, fırtına var fırtına var..
Buna pencereden bakmak hoş ama,
Nasıldır acaba, onda yaşama?
Sonbahar, biliriz bunu ben ve sen!
Aynı rüzgârı, dört yıl önce esen.
Aynı fırtınayla koptu tabiat,
O rüzgârla uçtu sanı yapraklar,
Hâlâ aynı korku, hatta o renk var.
Aynı fırtınayla çoktan uyandım.
Yandım! daha kavi hislerle yandım.
Diniyor fırtına — insan savaşı,
Bir ömürdür dinse de en yavaşı.
Bütün hengâmeden kalan seler var?
Bir kalp ki ebedi ateşle yanar.

RECAİ DIBLAN

Bu kâğıt, Kazanma kazanan gençlerimizin mükâlatları dağıtılırken
(Ortadaki sol, Halkevi (Raisimiz Dr. Kemal Sate) dir.)

Evimizin Bir Aylık Faaliyeti

Dil, Edebiyat :

Biri Doçent Enver Ziya, diğeri Hazım Hatif Kuyucak tarafından olmak üzere Harp Ekonomisi ve Tarih mevzularında iki konferans verilmiştir. Konferansçılar merkezden, Genel sekretlik tarafından gönderilmişlerdir.

Ebedî Şef Atatürk'ün Adanamıza ilk geldiği tarih olan 15 Mart yıldönümü büyük merasimle tekrarlanmıştır. Gündüz önde Halkevi musikası olduğu halde mekteplerin ve büyük bir halk kitlesinin iştirakile Atatürk'ün ilk misafiri olduğu eve gidilmiş, oradan ordusunu son teftiş ettiği Atatürk parkına gelinerek hitabeler söylenmiş, abideye çelenk konmuştur. Geceleyin de o günü yaşatan hatıralar, ihtisaslar söylenmiş, şiirler okunmuş ve Evimizin halk türküleri ekibi tarafından Ebedî Şefin sevdiği şarkı ve türküler çalınmış söylenmiştir.

Güzel San'atlar :

Aynı ilk Cumartesi günü akşamı çaylı ve cazlı bir aile

Sparcularumiz Avda

toplantısı yapmıştır.

Bu kola mensup bando, orkestra ve halk türküleri ekipleri ekersizlerine muntazaman devam etmişlerdir.

T e m s i l :

Temsil çubemizin faal kolu (Zehirli Kucak) : hazırlanarak Asri sinemada üst üste iki gece temsil etmiştir. Şimdi Halkevleri repertuarından bir dram ve bir komedi hazırlamakla meşguldür.

Halk Dershaneleri ve Kurslar :

Dört erkek ve iki kadın Halk Dershanelerinde derslere muntazam surette devam etmektedir. Komite bu dershanelere ilâve olarak sırf Bayanlara mahsus olmak üzere 25 talebelik bir de daktilo kursu açmış ve tedrisata başlamıştır.

Sosyal Yardım :

Kendi sahasındaki yardımlarını biraz daha genişletebilmek için büyük itina ile bir balo hazırlanmış ve baloya ayın 29 unda Halkevimizin salonlarında vermiştir. Balo fevkalâde ragbet güreerek ipiyece büyük yekûna balığ olan bir gelir temin etmiştir.

Diğer Komiteler :

Öbür komiteler seçim dolayısıyla gündelik programlarını hazırlamakla meşguldürler.

M ü t a f e r r i k :

Parti tarafından sureti mahsusada çehrimize gönderilen Aydın Mebusu ve Kayseri Parti Müfettiği Ağâh Sarrı Levend tarafından Evimiz salonunda (Bugünkü dünya ahvali karşısında Türk Durumu) mevzulu bir konferans verilmiştir. çok enterasan olan bu konferans hoperlerle salon haricinde kalan halka da dinletilmiştir. Bugünkü dünya ahvali karşısında hükümetimizin siyasetini tebellür ettiren bu konferans büyük tezahüratı mucip olmuştur.

Komitelerin yeniden seçimleri münasebetile komite azalarına birbirleriyle tanıştırmak üzere ziyaset tarafından bir çay tertip olunmuş, bu vesile âza arkadaşlar iki saat kadar süren faydalı hasbihşlerde bulunmuşlardır.

EBEDİ ŞEHİR Adanaya taşınmalarına yıldönümü münasebetiyle Evrimde yapılan marşında hazır bulunan büyüklere

Evrimin her bir etkinliğinde aktif olarak katılan gençlerimize

Yayın Direktörü	:	ARIF NİHAD ASYA
Yazı İşleri Direktörü	:	RASİM GÖKNEL
Baskı Yeri	:	TURKSÖZÜ Ba.

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin Adı	Derginin Adı	Kaç Günde Çıktığı
Afyon	Taşpınar	Ayda bir
Amasya	Yeşilirmak	" "
Antalya	Türkakdeniz	İki ayda bir
Artvin	Çoruh	Ayda bir
Bafra	Altınyaprak	" "
Bahçesir	Kaynak	" "
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Burdur	Ayda Bir
Çorum	Çorumlu	" "
Denizli	İnanç	İki ayda bir
Diyarbakır	Karacadağ	Ayda Bir
Edirne	Edirne	" "
Elazığ	Altan	" "
Eminönü	Yeni Türk	" "
"	Halk Bilgisi	" "
Erzurum	Atayolu	İki ayda bir
Eskişehir	Porsuk	Ayda Bir
Gaziantep	Başpınar	" "
Giresun	Aksu	" "
Isparta	Ün	15 Günde Bir
İzmir	Fikirler	Ayda Bir
Kayseri	Erciyeş	" "
Kars	Doğuş	" "
Konya	Konya	" "
Manisa	Gediz	" "
Mersin	İçel	" "
Merzifon	Taşpınar	" "
Milâs	Yeni Milâs	" "
Muğla	Muğla	" "
Niğde	Akpınar	" "
Niksar	Ölker	" "
Trabzon	İnan	" "
Samsun	19 Mayıs	" "
Sinop	Dıranas	" "
Sivas	15 Eylül	" "
Urfa	Ocak	" "
Yozgat	Bozok	15 Günde Bir
Zonguldak	Kara Elmas	Üç ayda bir

— Bu Dergileri Okuyunuz! —